

CITOSZTATIKUMOK SCREENELÉSE ÉS SEJTCIKLUS VIZSGÁLATOK SZÖVETTENYÉSZETBEN

PÁLYI ISTVÁN

Onkopathológiai Kutató Intézet, Budapest

A szövettenyészti módszert kidolgozásától kezdve alkalmazták a daganatkutatásban. Ugyanez érvényes a daganatok kemoterápiájára irányuló kutatásokra is. Az *in vitro* tenyésztett sejtek alkalmas objektumnak bizonyultak annak megállapítására, vajon a kipróbálandó vegyületek befolyásolják-e a sejtek növekedését, szaporodását, vagy elpusztítják-e a sejteket. Hosszú fejlődés után nyert polgárjogot a módszer a daganat-kemoterápiás anyagok tömeges elővizsgálatában, a screeningben. A különböző metodikák kidolgozásával és fejlődésével a szövettenyészti módszert egyre szélesebb körben kezdték alkalmazni, nemcsak a daganatsejtek citomorfológiai vizsgálatára, hanem a humánterápiában használt citosztatikumok hatásmechanizmusának tanulmányozására is. A sejtkinetikai eljárások lehetővé tették, hogy egyrészt megismerjük a különböző sejtféleségek *in vitro* proliferációs kinetikáját, továbbá a citosztatikumoknak a sejtkinetikára gyakorolt hatását.

I. Screening módszerek

Közel fél évszázada, hogy az első *in vitro* daganat-kemoterápiás vizsgálatot elvégezték. NÉMETH [28] 1929-ben közölte azt a vizsgálatát, melyben KCN és HCN hatását tanulmányozta Ehrlich egérekarcinoma sejtek tenyésztésében. A kolhicin toxikus hatását LUDFORD [25], különböző aminokét LETTRÉ és ALBRECHT [21] tanulmányozta *in vitro*. A II. világháború utáni években egyre intenzívebbé váló daganat-kemoterápiás kutatásban mind nagyobb szerepet kapott a szövettenyészti [2, 32, 42]. A kutatások ebben az időszakban elsősorban arra irányultak, lehetséges-e *szelektív daganatsejt-károsító hatást* megállapítani szövettenyészti, a nem-malignus sejtek károsodása nélkül. CORNMAN [6, 7] kimutatta, hogy a tisztítatlan, crude penicillin készítmény szelektív módon letális volt daganatsejtekre *in vitro*. Ugyancsak szelektív hatásúnak bizonyult a podophyllin [31], a mustár-nitrogén [8], a 2,6-diaminopurin [3], a trietilénmelamin [TEM; 33, 39], a puril-hisztamin [22] és más vegyületek. Ez a szelektivitás azonban csak szűk dózis-intervallumon belül érvényes [11, 36] és nincs szükségszerű korrelációban az *in vivo* daganatellenes

hatással. Ez metodikai szempontból fontos megállapítás, mert ebből következett, hogy *egyetlen sejtféleség is elegendő a screeninghez*.

A daganatellenes szereket hatásmódjuk, eredetük és egyéb szempontok alapján, különbözőképpen csoportosították. Egyik eléggé elterjedt osztályozást itt ismertetjük:

1. Alkilező szerek (mustár-nitrogén, Myleran),
2. Alkaloidok (kolhicin, Vinblasztin, Vinkrisztin).
3. Antimetabolitok (Ametopterin, 6-Merkaptopurin, 5-Fluorouracil).
4. Antibiotikumok (Mitomicin C, Bleomicin, Adriamicin).
5. Hormonok (Prednizolon).
6. Egyéb anyagok (uretán).

Ezenkívül más csoportosítások is léteznek [27], egyikre a sejtciklusról szóló fejezetben még visszatérünk.

Szövettenyészetben a vizsgált anyagok citotoxikus, citosztatikus hatását értékeljük ki. Ebben a relációban a kétféle kifejezés azonos értelmet takar, bár néha a citosztatikus hatáson a sejtszaporodás megszűnését értik, a sejt pusztulása nélkül. A hatás kiértékelése szempontjából nagy jelentőségű volt a különböző, ismert összetételű, szintetikus tápfolyadékok kidolgozása, és különféle, elsősorban emberi daganatokból származó sejtörzsek stabilizálása szövettenyészetben. Ezáltal lehetővé vált a sejtnövekedés, a sejtszaporodás standardizálása, így a növekedés gátlásának pontosabb mérése.

A bethesdai rákkutató intézetben EAGLE és munkatársai dolgozták ki azt a szövettenyésztő módszert [11], amelyet az amerikai Cancer Chemotherapy National Service Center *screening eljárásaként* fogadott el [5]. A módszerben előírt KB sejtörzset EAGLE [10] stabilizálta emberi epidermoid larynx karcinómából, de helyette más, hasonló sejtörzs, pl. HeLa is használható. A sejtszaporodás mértékét a *fehérje mennyiségének mérése* útján határozzák meg. ED₅₀ azt a szerdózist jelöli $\mu\text{g/ml}$ -ben kifejezve, amely a nem-kezelt, kontroll tenyészetekhez képest felére csökkenti a sejtszaporodást. Jóllehet a módszer kvantitatív eredményt ad, de csak egyetlen paraméterre, a fehérje szintézisre van alapozva, amely nem mindig arányos a sejtszaporodás mértékével és a sejtszámmal (19, 36).

A szövettenyészeteknek a daganat-kemoterápiás screeningben való széles körű, szisztematikus alkalmazásáról, a metodikák továbbfejlődéséről HIRSCHBERG [14], valamint FOLEY és EPSTEIN [13] ad jó áttekintést. Ezekből az összefoglalókból kitűnik, hogy a különböző szerzők más és más paraméterek segítségével mérték le a citosztatikus hatást. Saját vizsgálatainkban [39] azt tapasztaltuk, hogy a *citomorfológiai alapon történő kiértékelés* nemcsak a toxicitásról tájékoztat, hanem a *szerhatás jellegére* is lehet bizonyos következtetéseket levonni. Az alkilező szerek többsége például, szubtoxikus dózisban, a kezelést követő első napon mitózásszám csökkenést, kismértékű sejtmegegyeztetést idéz elő. A kezelést követő 2. naptól kezdve a mitózisok száma fokoza-

1. táblázat

Abnormális mitózisok és többmagvú sejtek arányának változása citotoxikus hexitek hatására, HeLa sejttenyészetekben

Anyag és dózis	Idő (óra)	Szabályos	Torz	Többmagvú sejtek %
		mitózisok %		
Kontroll	24	6,1	0,9	4,2
	48	2,3	0,6	1,25
	72	2,9	1,3	1,2
	96	5,0	1,0	2,5
Degranol 5 µg/ml	24	1,3	1,8	5,9
	72	0,7	8,3	34,2
	168	0,2	5,7	42,3
Mannitmyleran 50 µg/ml	24	1,8	0,8	8,2
	96	—	1,4	18,5
Dibrómmannit 25 µg/ml	24	0,7	0,4	6,1
	96	0,	9,0	7,4
Dibrómdulcit 25 µg/ml	24	0,7	0,2	5,2
	48	0,95	0,55	3,6
	72	0,65	3,9	5,7
	96	—	11,5	13,6
DAD 2,5 µg/ml	24	0,4	0,3	2,0
	48	0,2	2,9	3,1
	72	—	1,4	2,6
	96	—	0,9	3,8

2. táblázat

Vinblasztin hatása a mitózisok és többmagvú sejtek gyakoriságára HeLa sejttenyészetekben

	Időpont (óra)	Szabályos	Torz	Többmagvú sejtek, %
		mitózisok %		
Nem kezelt kontroll	24	3,2	0,7	3,8
Vinblasztin-kezelt, 0,001 µg/ml, 48 órás kezelés	24	—	76,6	2,0
	48	—	24,0	60,0
	72	—	14,6	75,0
	96	—	3,4	75,8
	120	—	7,2	77,6
	144	—	4,6	84,2

tosan emelkedik és meghaladja a nem kezelt, kontroll értéket [34, 35, 40], a populáció egy- és többmagvú óriássejtekből áll. Citosztatikus hatású alkaloidok (kolhicin, Vinblasztin, Vinkrisztin) hatására már néhány óra múlva megfigyelhető a mitózisban (metafázisban) arretált sejtek felszaporodása, amelyek később szétessenek, vagy többmagvú óriássejteké alakulnak [37]. A különböző időpontokban vett mintákon végzett sejtszámolással a mennyiségi változás is megállapítható és a szerhatás dinamikája is követhető (1–2. táblázat).

Szuspenzióban tenyésztett sejtek ugyancsak alkalmasak citosztatikus hatás értékelésére. Ma már számos átoltható, szolid vagy aszcitesz formában

növő állati daganatsejt tenyésztethető nem letapadó formában, szuszpenzióban (L 1210, Yoshida, Ehrlich, NK/Ly, P388 stb.). A sejtszaporodás gátlása a szer hozzáadása után vett mintákon, sejtszámolással könnyen megállapítható, a citológiai hatás pedig a szuszpenzióból készített keneten vizsgálható [24].

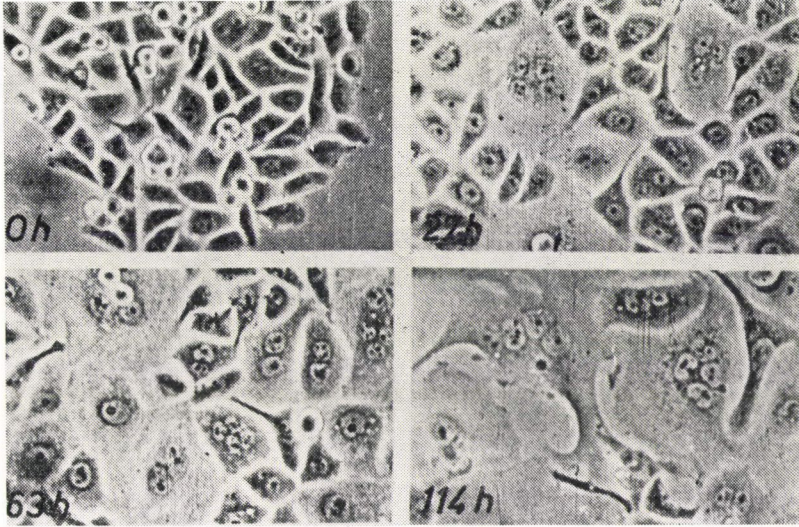
A *primér emberi daganattenyészeteken történő kemoterápiás vizsgálat* célja az, hogy a klinikumban használt citosztatikumok közül a leghatásosabbat válasszák ki. Az első ilyen irányú vizsgálatokat WRIGHT és mtsai [47] közzölték 1957-ben, és ezzel elsősorban egyéni, individuális terápiát próbálnak megvalósítani. Az „in vitro predictive test”-nek is nevezett módszer azóta széles körben elterjedt.

Az *in vitro screening használhatóságát* az in vivo adatokkal való összevetés és az *in vitro — in vivo korreláció mértéke* határozza meg. Az irodalom [9, 12] és saját adataink szerint [36], a korreláció a hatásos anyagoknál 70–80 százalék. Ugyanakkor elég magas (44%) a fals pozitív anyagok aránya. Az in vitro vizsgálatokban „kihagyott”, fals negatív anyagok száma alacsony volt (12%). A téves eredmény a vegyület kémiai jellegével (Endoxan: „Transportform”), oldhatatlanságával magyarázható. Az Endoxannak a szervezetben aktiválódnia kell ahhoz, hogy hatását kifejthesse. Ez az egyetlen példa is felhívja a figyelmet arra a szempontra, hogy a citosztatikus hatás kiértékelésénél csakúgy, mint más, szövettanban végzett vizsgálatnál, mindig figyelembe kell venni a gazdaszervezet hiányát, amelynek komplex (detoxikáló, metabolizáló) hatása nem érvényesül.

Konklúzióként megállapíthatjuk, hogy az in vitro eljárások komoly segítségét jelentenek a daganat-kemoterápiás elővizsgálatokban, a vizsgált anyagok toxicitásának, citosztatikus és citomorfológiai hatásának felderítésében. Előnye, hogy igen kevés (néhány mg) anyaggal, rövid idő alatt, viszonylag olcsón elvégezhető a vizsgálat.

II. Sejtciklus vizsgálatok

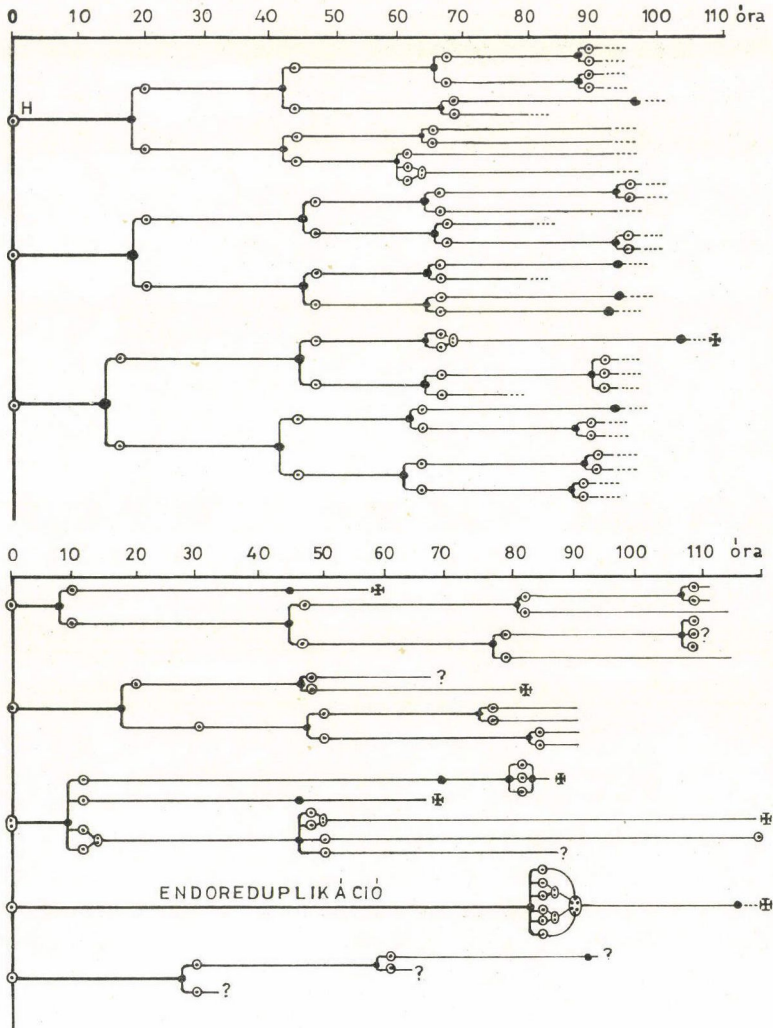
A citosztatikumok a sejtek életében mélyreható változásokat hoznak létre. A citomorfológiai változások *dinamikája* legjobban közvetlen megfigyeléssel, *fázis-kontraszt mikrokineomatográfiás módszerrel* követhető. Egyedi sejtek generációs ideje pernyi pontossággal határozható meg, egyik anafázistól a következő anafázisig (16, 18). Vizsgálatainkban kezeletlen és 5 $\mu\text{g}/\text{ml}$ Degranollal (mannit-mustár) kezelt HeLa sejtek generációit követtük 5 napon keresztül (1. ábra) (36). A kezelt sejtek tenyészetében a nem kezeltékhez képest (2. ábra) mélyreható változások következtek be. Ez részben a mitózisok késésében, vagy megszűnésében, részint a posztmitotikus sejtfúziók útján létrejövő többmagvú óriássejtek felszaporodásában manifesztálódott (3. ábra). E módszer hátránya, hogy viszonylag kevés sejt analizálható egy-egy kísérletben.

I. ábra. HeLa sejtenyészet óriássejtes átalakulása, 5 $\mu\text{g/ml}$ Degranol kezelés hatására. Fázis kontraszt-mikrokinematográfiás felvétel sorozat.

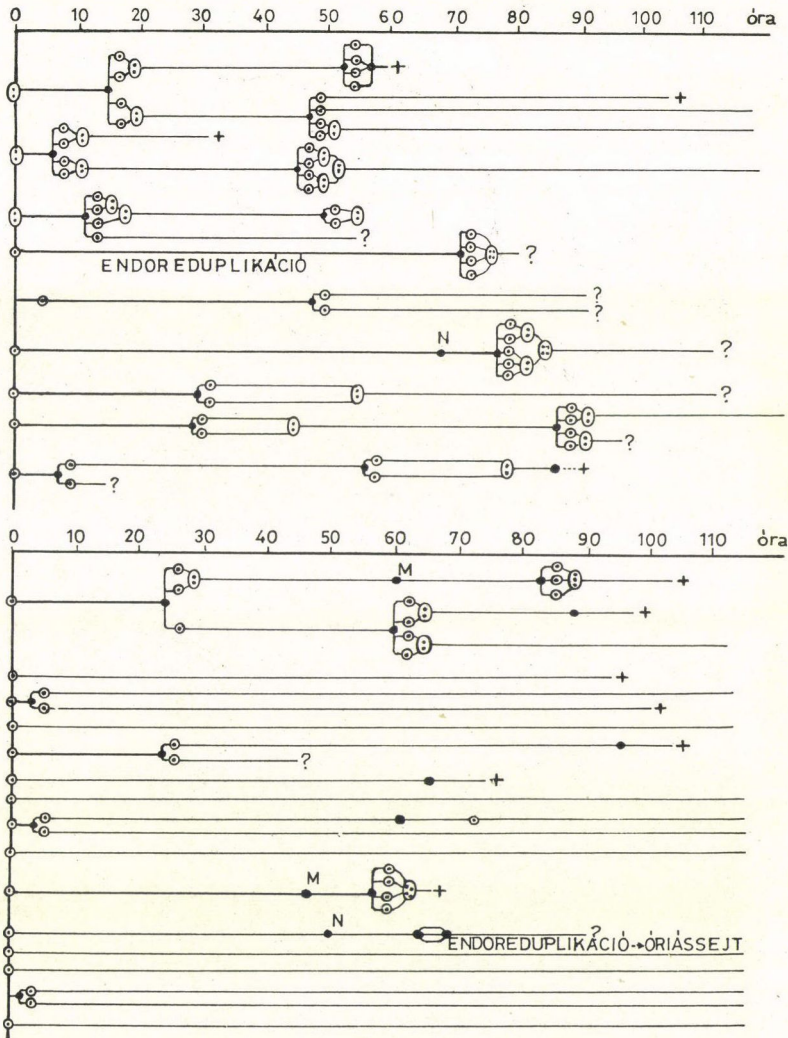
A szoros értelemben vett sejtciklus vizsgálatok a ^3H -timidin felhasználásával és az *autoradiográfiás technika* kidolgozásával kezdődtek. HOWARD és PELC [15], valamint LAJTHA [20] mutatták ki, hogy a sejt életciklusa 4 külön fázisra osztható: M. (mitózis), G_1 (preszintetikus), S (DNS szintézis) és G_2 (posztiszintetikus). A sejt életciklusának ez a felosztása ma már minden kézikönyvben megtalálható. A sejtciklus és fázisai időtartamának meghatározására szolgál a *jelölt mitózis módszer* [45]. Ennek lényege a nem-szinkron növekedő tenyészetek rövid ideig tartó jelölése ^3H -timidinnel, majd az időnként vett mintákban a jelölt és nem-jelölt mitózisok arányának megállapítása. Ezzel a módszerrel vizsgáltuk meg a Degranol [35], a dibrómdulcit (4. ábra) [41] és a dianhidrodulcit [38] hazai gyártmányú citosztatikumok sejtciklusra gyakorolt hatását. Mindhárom vegyület jelentősen meghosszabbította az átlagos sejtciklus időt, azon belül elsősorban a G_1 és S fázis időtartamát. A jelzett mitózis módszer így arról is tájékoztat, hogy a sejtciklus egyik vagy másik fázisa érzékenyebb-e a szerek hatására, mint a többi.

A citosztatikumok fázis-specifitásának a megállapításához a *telepképző képesség* (cloning efficiency) *módszerét* [43] használják. Segítségével mennyiségiileg meghatározható a citosztatikumok vagy más természetű effektusok (röntgen-, ultrabolya sugár) sejtkárosító hatása. Alkilező szerekkel történő kezelés esetén, a dózis emelésével logaritmikusan csökken a túlélő sejtek, illetve az azokból kifejlődött telepek aránya (5. ábra). Ha a kezelést fázis-specifikus citosztatikummal (Vinkrisztin, arabinozil-citozin) végzik, a telepek számának

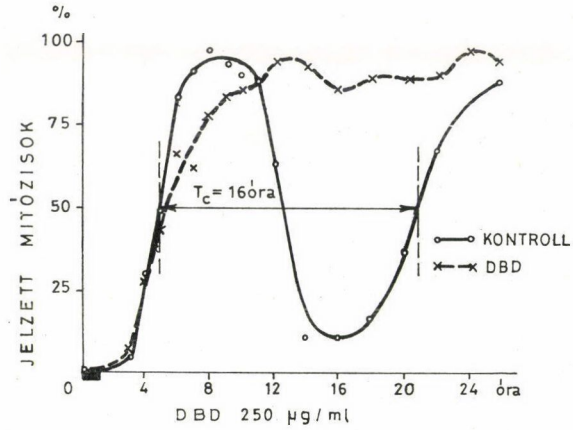
2. ábra. HeLa sejtek generációs idejének vizsgálata mikrokinematográfiai módszerrel. Nem kezelt kontroll tenyészet. A körök a sejteket, a körökben levő pontok a sejtmagok számát, a fekete körök a mitózisokat, a keresztek a sejt pusztulását jelzik.

a csökkenése egy bizonyos dózis után már megszűnik (6. ábra) [17, 26]. Annak eldöntésére, hogy a fázis-specifikus sajátságokkal rendelkező vegyület a sejtciklus melyik fázisában hat, a sejteket szinkronizálni kell. A *sejtszinkronizálás* számos módszert írtak le, melyekről jó összefoglalást ad NIAS és Fox [29]. Két csoportot különböztethetünk meg annak alapján, hogy fizikai vagy kémiai módszert választunk. A sejtek életét legkevésbé megzavaró, fizikai eljárás a mitózis szelekció, amely azon az elven alapul, hogy a lekerekedett, mitózisban

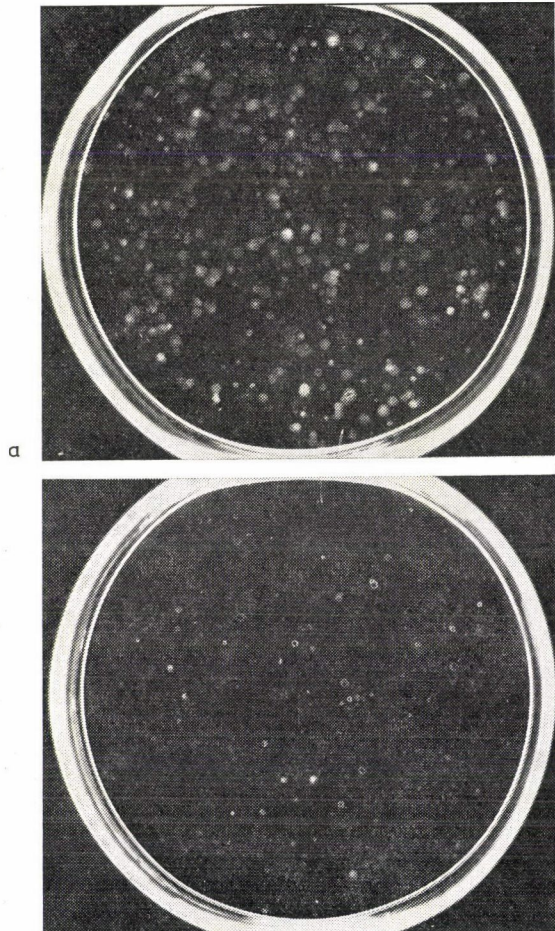

3. ábra. 5 $\mu\text{g/ml}$ Degranollal kezelt HeLa tenyészet. Jelmagyarázat: a 3. ábra szövegében. Kezelés hatására meghosszabbodott az interfázis-idő, gátolt a mitózisba lépés, fokozódott a sejtfúziók aránya és számos sejt pusztult el.

(metafázisban) levő sejtek kevésbé tapadnak a szubsztrátumhoz, mint a többi sejt, így azok a tápfolyadék segítségével lerázhatók a monolayer felületéről és összegyűjthetők (7. ábra). A módszer hátránya, hogy viszonylag kevés sejt nyerhető így, de ismételt lerázással és a lerázott sejtek $+4^\circ\text{C}$ -on történő 1–2 órás tárolásával a sejtmennyiség növelhető. Az említett összefoglalásban nem szerepel egy újabb módszer, mely szerint az izoleucinnak a tápfolyadékból való kihagyásával kínai hőreség sejtek G_1 fázisban arretálódnak. Izoleucin hozzáadása után a sejtek szinkron kezdik meg a DNS-szintézist [23].

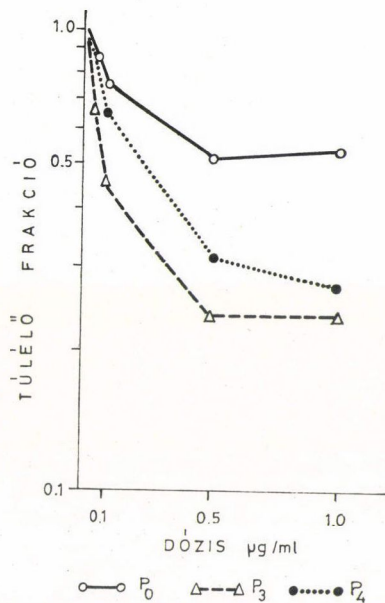

4. ábra. Dibrómdulcít (DBD) hatásának vizsgálata kínai hörcsög sejtek életciklusára, jelölt mitózis módszerrel. Jelölés: ^3H -timidinnel ($0,2 \mu\text{Ci/ml}$) 15 percig. A sejtek normális ciklusa jelentősen megváltozott.

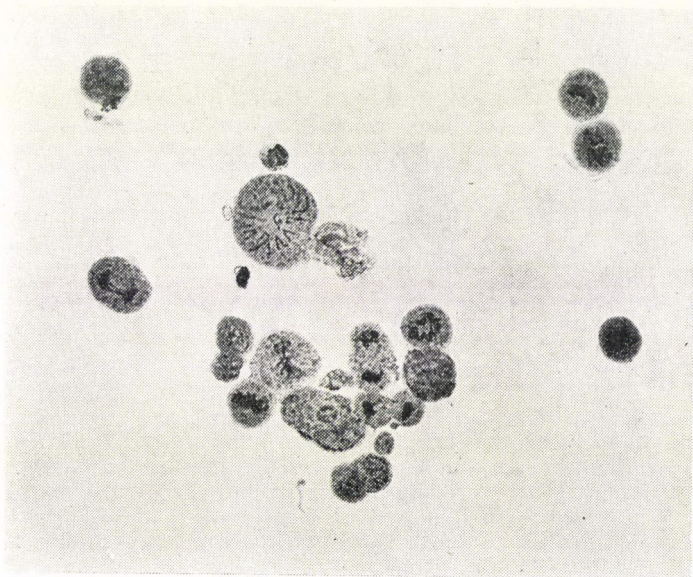

5. ábra. Dibrómdulcít hatásának vizsgálata L sejtek (Earle) túlélésére telepkepző képesség (cloning efficiency) módszerrel. a) Nem kezelt tenyészet, b) $75 \mu\text{g/ml}$ DBD-vel 2 óráig kezelt tenyészet, 12 napos tenyésztés. Kezelés hatására a telepek száma csökkent, nagysága kisebb lett.

6. ábra. Vinkrisztin hatása egér szarkóma sejtek túlélésére. A szer fázis-specifikus sajátosságára utal, hogy 0,5 µg/ml dózis felett a telepek száma nem csökken.

7. ábra. Mitózis szelekcióval szinkronizált kínai hörsög sejtek. Ecetsavas orcein festés.

A sejtek *fázis-érzékenységét* az előzőekben leírt cloning efficiency és sejt-szinkronizálás *kombinálásával* állapítják meg, és a sejt korától függő válasznak (age response) nevezik [27]. BRUCE és mtsai [4] vezették be a citosztatikumoknak sejtkinetikai szempontból történő osztályozását:

1. Nem-fázis-specifikus szerek; a hatás a proliferációs állapottól független (HN2, gamma sugárzás).
2. Fázis-specifikus szerek; a szerek a generációs ciklusnak csak egyik fázisában hatnak (Vinblasztin, Ametopterin, arabinozil-citozin = S fázis).
3. Nem-fázis-specifikus szerek; a hatás függ a proliferációs állapottól (Endoxan, Aktinomycin D).

Az utóbbi időben a citosztatikumokat többnyire 2 csoportra, fázis-specifikus és nem-fázis-specifikus szerekre osztják [44]. A sejtciklus vizsgálatok alapján tehát egy — az előzőeknél racionálisabb alapon nyugvó — új osztályozás valósult meg. Ma már a legtöbb, hatásos daganat-kemoterápiás vegyületről megállapították, van-e fázis-specifikus hatása, és ha igen, a sejtciklus melyik fázisa a legérzékenyebb [1, 27]. A nem-fázis-specifikus szerekkel szemben sem egyformán érzékeny mindegyik fázis [27]. Kimutattuk, hogy a dianhidrodulcitol nagyobb mértékben károsítja a HeLa sejteket G_1 , késői S és M fázisban, mint a sejtciklus többi fázisában [38]. Számos vizsgálatot végeztek annak megállapítására is, melyek azok a citosztatikumok, amelyek a nem-proliferáló, ún. G_0 sejteket is károsítják vagy elpusztítják [30, 46].

A szövettényészetben végzett sejtciklus vizsgálatok jelentős mértékben járultak hozzá, hogy jobban megismerjük a daganatsejt-populációk kinetikáját, a citosztatikumok hatásmódját. Ezzel segítséget adtak a humánterápiában alkalmazott kombinált kemoterápiás kezelések megtervezéséhez.

IRODALOM

1. BHUYAN, B. K., SCHEIDT, L. G., FRASER, T. J.: *Cancer Res.* **32**, 398 (1972).
2. BIESELE, J. J.: In: M. B. Visscher (ed.): *Methods in Medical Research. The Yearbook Publ. Inc. Vol. 4*, p. 272 (1951).
3. BIESELE, J. J., BERGER, R. E., WILSON, A. Y., HITCHINGS, G. H., ELION, G. B.: *Cancer* **4**, 186 (1951).
4. BRUCE, W. R., MEEKER, B. E., VALERIOTE, F. A.: *J. nat. Cancer Inst.* **37**, 233 (1966).
5. *Cancer Chemotherapy National Service Center: Specifications for screening in tissue culture.* *Cancer Chemot. Rep.* **1**, 63 (1959).
6. CORNMAN, I.: *J. Gen. Physiol.* **28**, 113 (1944).
7. CORNMAN, I.: *Science* **99**, 247 (1944).
8. CORNMAN, I., ORMSBEE, R. A.: *Feder. Proc.* **6**, 390 (1947).
9. DIXON, G. J., SCHABEL, F. M., SKIPPER, H. E., DULMADGE, E. A., DUNCAN, B.: *Cancer Res.* **21**, Pt. 2, 535 (1961).
10. EAGLE, H.: *Proc. Soc. Exp. Biol. Med.* **89**, 362 (1955).
11. EAGLE, H., FOLEY, G. E.: *Amer. J. Med.* **21**, 739 (1956).
12. EAGLE, H., FOLEY, G. E.: *Cancer Res.* **18**, 1017 (1958).
13. FOLEY, G. E., EPSTEIN, S. S.: *Adv. Chemotherapy* **1**, 175 (1964).
14. HIRSCHBERG, E.: *Cancer Res.* **18**, 869 (1958).
15. HOWARD, A., PELC, S. R.: *Heredity, Suppl.* **6**, 261 (1953).

16. HSU, T. C.: *Texas Rep. Biol. Med.* **18**, 31 (1960).
17. KARON, M.: *Cancer Res.* **29**, 687 (1969).
18. KOZUKA, S., MOORE, G. E.: *J. nat. Cancer Inst.* **36**, 623 (1966).
19. KRUSE, P. F., WHITE, P. B.: *Exp. Cell Res.* **23**, 423 (1961).
20. LAJTHA, L. G., OLIVER, R., ELLIS, F.: *Brit. J. Cancer* **8**, 367 (1954).
21. LETTRÉ, H., ALBRECHT, M.: *Hoppe-Seyler's Zschr. physiol. Chem.* **279**, 206 (1943).
22. LETTRÉ, H., BALLWEG, H., ENDO, H., SCHLEICH, A., SIEBS, W.: *Biochem. Pharmacol* **1**, 137 (1958).
23. LEY, K. D., TOBEY, R. A.: *Exp. Cell Res.* **47**, 453 (1970).
24. LIPPMAN, M. M.: *Cancer Chemoth. Rep.* **58**, 181 (1974).
25. LUDFORD, R. J.: *Arch. exper. Zellforsch* **18**, 411 (1936).
26. MADOC-JONES, H., MAURO, F.: *J. Cell. Physiol.* **72**, 185 (1968).
27. MAURO, F., MADOC-JONES, H.: *Cancer Res.* **30**, 1397 (1970).
28. NÉMETH, L.: *Arch. exper. Zellforsch.* **8**, 177 (1929).
29. NYAS, A. H. W., FOX, M.: *Cell Tissue Kinet.* **4**, 375 (1971).
30. OLÁH, E., PÁLYI, I., SUGÁR, J.: In: *European Study Group for Cell Proliferation. 7th Meeting, Amsterdam, 1975. Abstracts*, p. 73 (1975).
31. ORMSBEE, R. A., CORNMAN, I.: *Cancer Res.* **7**, 717 (1947).
32. ORMSBEE, R. A., CORNMAN, I.: *Cancer Res.* **8**, 384 (1948).
33. PÁLYI, I.: In: *Twenty-five Years in the Fight against Cancer. Ed.: State Oncological Institute, Budapest* p. 345 (1966).
34. PÁLYI, I.: *Neoplasma* **14**, 159 (1967).
35. PÁLYI I.: *MTA Biol. Oszt. Közl.* **12**, 125 (1969).
36. PÁLYI I.: *Kandidátusi értekezés, Budapest* (1969).
37. PÁLYI, I.: In: *Fifth Hung. Conf. for Therapy and Pharmacol. Research. Acad. Press Hung. Budapest* p. 525 (1971).
38. PÁLYI, I.: *Cancer Chemoth. Rep.* **59**, 493 (1975).
39. PÁLYI, I., GRÉCZI, E.: *Neoplasma* **8**, 195 (1961).
40. PÁLYI, I., GYESKÓ, A., SUGÁR, J.: *Cancer Chemoth. Rep.* **53**, 115 (1969).
41. PÁLYI, I., OLÁH, E., PÁLYI, V.: In: M. Heijzlar, M. Semonsky, S. Masak (eds.): *Antineoplastic Chemotherapy and Radioprotectives. Vol. 2, Urban and Schwarzenberg, München—Berlin—Wien* p. 423 (1972).
42. POMERAT, C. M.: In: M. B. Visscher (ed.): *Methods in Medical Research. The Yearbook Publ. Inc. Chicago Vol. 4*, p. 267 (1951).
43. PUCK, T. T., MARCUS, P. I., CIECIURA, S. J.: *J. Exp. Med.* **103**, 273 (1956).
44. PUTTEN, L. M. VAN: *Cell Tissue Kinet* **7**, 493 (1974).
45. QUASTLER, H., SHERMAN, F. G.: *Exp. Cell Res.* **17**, 420 (1959).
46. THATCHER, C. J.: *J. nat. Cancer Inst.* **42**, 363 (1969).
47. WRIGHT, J. C., COBB, J. P., GUMPORT, S. L., GOLOMB, F. M., SAFADI, D.: *New England J. Med.* **257**, 1207 (1957).